

การพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุ

สามเณร

Development of Social Studies English Media Model for Monks and Novices

พระวชิรวิชัย ฐิตวัโส^{1*}, พระมหาสันตทัศน์ พงษ์สวัสดิ์², บุญมี พรรษา³, ชื่นอารมณ จันทิมาชัยอมร⁴,
วีระพงษ์ แพงคำฮัก⁵, พระมหาวิระเดช จะปา⁶

^{1,2,3,4,5,6}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา, ประเทศไทย

Phra Vachiravich Thitavangso¹, Phramaha Santhat Phongsawat², Boonmee Pansa³, Chuenaarom Chantimachaiamorn⁴

Weerapong Paengkamhag⁵, Phramaha Viradej Japh⁶

^{1,2,3,4,5,6}Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand

✉: * Giggoodvachira@gmail.com

(*Author Corresponding Email)

Received: 11 February 2026; Revised: 24 March 2026; Accepted: 30 May 2026

© The Author(s) 2026

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อศึกษารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นวิธีการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน/รูป การเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 12 คน/รูป และสนทนากลุ่มจำนวน 11 คน/รูป และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ร่วมกิจกรรมพระภิกษุสามเณร จำนวน 50 คน/รูป โดยคัดเลือกจากพื้นที่ 1 ใน 10 โรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการศึกษาส่วนใหญ่เน้นแนวทางการพัฒนาทักษะ โดยมีผู้เรียนเข้าปฏิบัติกิจกรรมในสถานการณ์จริง และการสื่อสาร รูปแบบเน้นการรู้จักการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง 2) ผลการทดสอบก่อนการใช้สื่อการเรียนการสอนและหลังการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ 3) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เน้นไปที่สื่อการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการสอนของสังคมศึกษา และพัฒนาสื่อต้องมีกระบวนการในการทำความเข้าใจจากตัวผู้เรียนเพื่อให้เชื่อมโยงการสร้างคู่มือ

คำสำคัญ : การพัฒนาการสื่อ, สื่อการเรียนภาษาอังกฤษ, ภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษา

Abstract

This study had three objectives: 1) to examine models of social-studies-oriented English instructional media for Buddhist monks and novice monks, 2) to investigate the learning outcomes of such instructional media and 3) to assess user satisfaction with these media. A mixed-methods design was employed, comprising quantitative research using a survey on the development of instructional media models with a sample of 250 participants; qualitative research through in-depth interviews with 12 participants and a focus group of 11 participants; and action research collecting data from 50 participating monks and novices, selected from one of ten schools in Chiang Mai Province. The results indicated that: 1) most instructional models emphasized skill development, engaging learners in real-life activities and communication, with a sustained focus on problem-solving, 2) pretest and posttest scores for the social-studies-oriented English instructional media for monks and novices differed significantly at the 0.05 level and 3) most informants highlighted the use of instructional media as a guideline for teaching social studies, and emphasized that media development should include processes that build learners' understanding so as to inform the creation of a corresponding manual.

Keywords: Media Development, English Learning Media, English for Social Studies

1. บทนำ

การอบรมสั่งสอนธรรมะแก่คณะสงฆ์ ไม่ว่าจะเป็นพระภิกษุหรือสามเณร ย่อมมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ พระอาจารย์ผู้แสดงธรรม ผู้ฟังธรรม และสื่อหรือเครื่องช่วยในการถ่ายทอดธรรมะ ซึ่งสื่อที่นิยมใช้กันมาแต่โบราณ คือ ภาษาพูดและภาษาเขียน แต่ในยุคปัจจุบัน สื่อการเรียนการสอนได้มีการพัฒนาให้หลากหลายยิ่งขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อการอบรมธรรมะให้เข้าใจได้ง่ายและลึกซึ้งยิ่งขึ้น สื่อการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันเปรียบประดุจ “มือที่สาม” ของพระอาจารย์ ช่วยให้การสื่อธรรมะเป็นไปด้วยความรื่นรมย์ และเกิดผลดีแก่ผู้ศึกษา ดังนั้น สื่อการสอนจึงมีบทบาทเป็นเครื่องกลางในการนำความรู้และธรรมะไปสู่จิตใจของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การใช้สื่อให้เกิดผลดีนั้น ต้องเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน เนื้อหา และกิจกรรมที่ประกอบในแต่ละช่วงของการอบรม อีกทั้งต้องรู้จักใช้สื่ออย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด สื่อมีหลากหลายประเภท แต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะของตน ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานด้านการศึกษาในวัด รวมถึงพระอาจารย์ผู้สอนธรรมะ ควรมีความรู้และความเข้าใจในการเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และบริบทของวัดนั้น ๆ ในบางครั้ง สื่อที่มีจำหน่ายอาจมีราคาสูง ควรหันมาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือทรัพยากรที่มีอยู่ในวัดมาดัดแปลงให้เป็นสื่อการสอน เพื่อช่วยประหยัดและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้ศึกษา (อำภา บุญช่วย, 2540: 98) สื่อการเรียนรู้นับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่จะช่วยให้สำนักเรียนสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สื่อเปรียบประดุจเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ตลอดจนเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันดีงาม และประสบการณ์อันควรแก่สมณเพศให้แก่พระภิกษุสามเณรผู้ศึกษา

เราจะเห็นว่าการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษสำหรับพระภิกษุสามเณรในปัจจุบันนี้จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะพระภิกษุสามเณรนับได้ว่าเป็นทูตทางวัฒนธรรมและศาสนา ถ้าพระภิกษุสามเณรสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ก็จะทำให้การเผยแผ่พระธรรมหลักคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสู่ชาวโลกได้

กว้างขึ้น นอกจากนั้นยังได้สื่อสารหรือเผยแผ่วัฒนธรรมไทยออกไปได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะเรื่องทางพระพุทธศาสนา บางคนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้แต่ไม่เข้าใจหรือไม่มีความรู้ทางพระพุทธศาสนา หรือทางวัฒนธรรมก็นับได้ว่าเป็นด้อยของประเทศไทย หรือพระบางรูปเณรบางรูปเข้าใจความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนาหรือวัฒนธรรมแต่ไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ก็ทำให้ศาสนาพุทธหรือวัฒนธรรมไทยไม่สามารถออกไปสู่ชาวโลกได้ ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญต่อพระภิกษุสามเณรในยุคปัจจุบันนี้ (วีรยุทธ พงษ์ศิริ, 2560: 34-43.) พระภิกษุสามเณร เป็นอีกกลุ่มบุคคลหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้พระสงฆ์ต้องรู้จักปรับตัวไปตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการเรียนรู้ ที่หันมาเน้นการเรียนรู้จากการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการสืบค้นข้อมูลและหาข้อมูลข่าวสารจากการใช้สื่อ สารสนเทศ และเทคโนโลยีหลากหลายจากระบบอินเทอร์เน็ต และอันเนื่องมาจากการที่ต้องปรับการเรียนรู้เพื่อให้มีลักษณะให้สอดคล้องกับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นภาษาที่มีความเป็นสากลและใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด (เลิศ เกสรคำ, 2541: 8) ภาษาอังกฤษเป็นภาษาใช้บ่อยและมากที่สุด รวมทั้งเป็นภาษาที่ใช้ในวิทยาการคอมพิวเตอร์ของโลกอีกด้วย ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้พฤติกรรมสื่อสารเปลี่ยนไป ส่งผลให้พระสงฆ์ต้องเผชิญกับความท้าทายและการปรับตัวในกระบวนการเรียนรู้หรือทิศทางการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป จึงตัวแปรที่สำคัญในการส่งเสริมให้ พระสงฆ์เกิดความสามารถในการฝึกทักษะทางด้านภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นในยุคสมัยที่เจริญด้วยเทคโนโลยี พระสงฆ์จัดว่าอยู่ในสังคมที่มีความเจริญรุ่งเรืองด้วยสิ่งเหล่านี้จึงต้องใช้โอกาสในการสร้างสรรค์และพัฒนาการเรียนรู้ให้ทันยุคทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน (แทนพันธ์ เสนะพันธุ์บัวใหม่, 2555: 1) ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับพระภิกษุสามเณร และขณะเดียวกันทางมหาจุฬาลงกรณ ได้มีการเชื่อมสัมพันธ์กับชาวพุทธทั่วโลก ด้วยเหตุนี้จึงมีความเห็นว่า ภาษาอังกฤษ มีความสำคัญที่จะใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน โดยเฉพาะการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สถาปนาภาษา มจร. จึงริเริ่มโครงการหลักสูตร “มหาพาเรียนอังกฤษ” ขึ้น (แพง ชินพงศ์, 2564: ออนไลน์)

ในการเรียนภาษาอังกฤษของพระภิกษุสามเณรนั้น ทางพระพุทธศาสนาโดยมากยังคงใช้คำว่า สื่อการสอน และ สื่อการเรียน ตามความเหมาะสม ซึ่งถ้าจะพิจารณาให้เข้าใจได้ง่ายก็ควรยึดเอาตัวผู้ใช้เป็นหลัก เช่น สิ่งที่พระอาจารย์นำมาใช้ประกอบการแสดงธรรม อธิบายพระธรรมวินัย เรียกว่า สื่อการสอน เช่น แผนภูมิรูปภาพ แผนภาพต่าง ๆ (อนุศักดิ์ สมิตสันต์, 2540: 179-180.) ดังนั้นสื่อการเรียนรู้ จึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยเฉพาะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สำคัญของโลกและมีความสำคัญกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เนื่องจากทักษะความเป็นนานาชาติ ทักษะทางภาษาแม่และภาษาโลก จะเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างประเทศสมาชิกในภูมิภาคอาเซียน ประกอบด้วย 3 โครงการ ความร่วมมือหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง อาเซียน (Political and Security Community) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Socio - cultural Community) ตามลำดับ ด้วยเหตุผลเช่นนี้ คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับพระภิกษุสามเณร

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีทั้งหมด 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน ซึ่งในแต่ละทักษะมีความแตกต่างกันออกไปและทุกทักษะจะครอบคลุมทุกด้านของการสื่อสาร ดังนั้นการสื่อสารภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความรู้ทั้งปวง ทำให้ได้รับรู้ข่าวสาร ช่วยเสริมสร้างความคิดและประสบการณ์และช่วยให้เกิดความ เพลิดเพลินต่าง ๆ การเรียนรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีความรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษให้เกิดความชำนาญ นักเรียนจำนวนไม่น้อยเริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่เรียนชั้นมัธยมศึกษา แต่ไม่สามารถสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้ ทำให้ขาดความเชื่อมั่น ท้อแท้ และส่งผลต่อความก้าวหน้าในอาชีพการงานหรือการเรียนรู้ระดับสูง (ดวงเดือน แสงชัย, 2533: 14.)

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีความสำคัญอย่างมากในยุคปัจจุบัน เนื่องจากเป็นภาษาสากลที่เข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม เป็นภาษาที่มีอิทธิพลจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร จึงถูกจัดเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารสำหรับประชากรทั่วโลก ภาษาอังกฤษมีความจำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้าการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ รวมถึงการติดต่อสื่อสาร การพูด อ่าน เขียน ฟัง เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้คนต่างวัฒนธรรมต่างสังคม เพื่อความเข้าใจในความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ความคิด สังคม เศรษฐกิจการเมืองการปกครองและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีผ่านการสื่อสารกับชาวต่างชาติ ดังนั้นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยทำให้ผู้ศึกษาภาษาอังกฤษนั้นมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาทักษะในด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของตนเองให้มีความคล่องแคล่วและมีความชำนาญขึ้นมากกว่าเดิม กลยุทธ์การเรียนภาษาจึงมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้เรียนต้องใช้ในการเรียนรู้ภาษาและเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อความสามารถและความสำเร็จในการเรียนภาษา

ในปัจจุบันนั้น เป็นที่ทราบกันว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย โดยเฉพาะการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับเด็กผู้มีความบกพร่องทางสายตานั้นยังไม่ได้รับการพัฒนาและให้ความสำคัญ โดยมีพื้นฐานมาจากการทำการศึกษาวิจัย สื่อการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยเด็กที่มีความบกพร่องทางอวัยวะในการมองเห็นและการได้ยินได้มากเพียงพอเหมาะสมหรือหลากหลาย ดังนั้น จึงเป็นปัญหาที่ชัดเจนที่ผู้เรียนไทยส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ ถึงพูดได้ก็ไม่สามารถพูดได้คล่องแคล่ว หากพิจารณาถึงสาเหตุปัญหาในการฟัง การพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนไทยก็มีประเด็นที่จะสรุปได้ ดังนี้ 1) ผู้เรียนเรียนในชั้นเรียนที่มากเกินไป เป็นสาเหตุหนึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการฟัง การพูด ทำให้การสื่อสารเป็นไปได้อย่างยากและไม่ทั่วถึง 2) ลักษณะนิสัยการเรียนของผู้เรียนไทยส่วนใหญ่ไม่ชอบการพูดตอบโต้ไม่กล้าใช้ภาษาอังกฤษเพราะความอาย มีความรู้สึกลัวการพูดผิดไม่กล้าแสดงออกและมีเจตคติไม่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษทำให้มีปัญหาในด้านทักษะการพูด 3) ผู้เรียนขาดทักษะการพัฒนาระบบการเรียนรู้ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการศึกษาภาษาอังกฤษให้มีความเข้าใจ และ 4) ประเด็นที่สำคัญคือนักเรียนขาดการฝึกฝน อย่างจริงจัง ทำให้ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารได้

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงเห็นสมควรที่จะทำการวิจัยการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับพระภิกษุสามเณร โดยบูรณาการกับเนื้อหาสาระความรู้ในด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้ง การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) คณะผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การพัฒนาแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร” เพื่อประมวลองค์ความรู้สร้างกรอบแนวคิดการวิจัยและการเก็บข้อมูลซึ่งได้กำหนดรูปแบบการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร จำนวน 670 คน/รูป แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน/รูป แล้วจัดการข้อมูลในเชิงปริมาณเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นการพัฒนาแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร โดยการคัดเลือกการสำรวจความคิดเห็นของพระภิกษุ-สามเณรเกี่ยวกับการพัฒนาแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร จากพื้นที่ 10 โรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) กับ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา 2) คณะครูอาจารย์เอกการสอนภาษาอังกฤษ คณะครูศาสตรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ 3) นักวิชาการทางการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งหมดจำนวน 12 คน/รูป และมีการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) กับผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย ตัวแทนผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ตัวแทนคณะครูอาจารย์เอกการสอนภาษาอังกฤษ คณะครูศาสตรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตัวแทนนักวิชาการทางการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 11 คน/รูป

3.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยกิจกรรมความรู้และสื่อสร้างสรรค์เกี่ยวกับการพัฒนาแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ชุดกิจกรรม การให้ความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร จำนวน 50 คน/รูป โดยคัดเลือกจากพื้นที่ 1 ใน 10 โรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมสำหรับพระภิกษุสามเณรกับโรงเรียนพระปริยัติธรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

4. ผลการวิจัย

4.1 การศึกษารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร พบว่า รูปแบบการศึกษาส่วนใหญ่เน้นแนวทางการพัฒนาทักษะ โดยมีผู้เรียนเข้าปฏิบัติกิจกรรมในสถานการณ์จริง และการสื่อสาร รูปแบบเน้นการรู้จักการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง และการเลือกใช้สื่อที่มีอยู่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม

4.2 การศึกษาผลสัมฤทธิ์สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร พบว่า พระภิกษุสามเณรในโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามีผลการทดสอบหลังเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม ในครั้งที่ 1 (ประเมินหลังการฝึกอบรม) ($\bar{X}$ = 16.44 S.D. = 1.37) และครั้งที่ 2 (ประเมินห่างจากครั้งแรก 1 สัปดาห์) ($\bar{X}$ = 18.34 S.D. = 1.02) สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม ($\bar{X}$ = 8.38 S.D. = 1.38) มีผลการทดสอบก่อนการใช้สื่อการเรียนการสอนและหลังการใช้สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4.3 การศึกษาความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร พบว่า 1) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เน้นไปที่สื่อการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการสอนของสังคมศึกษา 2) การพัฒนาสื่อต้องมีกระบวนการในการทำความเข้าใจจากตัวผู้เรียนก่อน แล้วจึงลงพื้นที่การหาข้อมูลต่าง ๆ และ 3) การให้ความรู้ต้องเชื่อมโยงกับคู่มือในแต่ละที่โดยเฉพาะของวัดที่ต้องศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษ

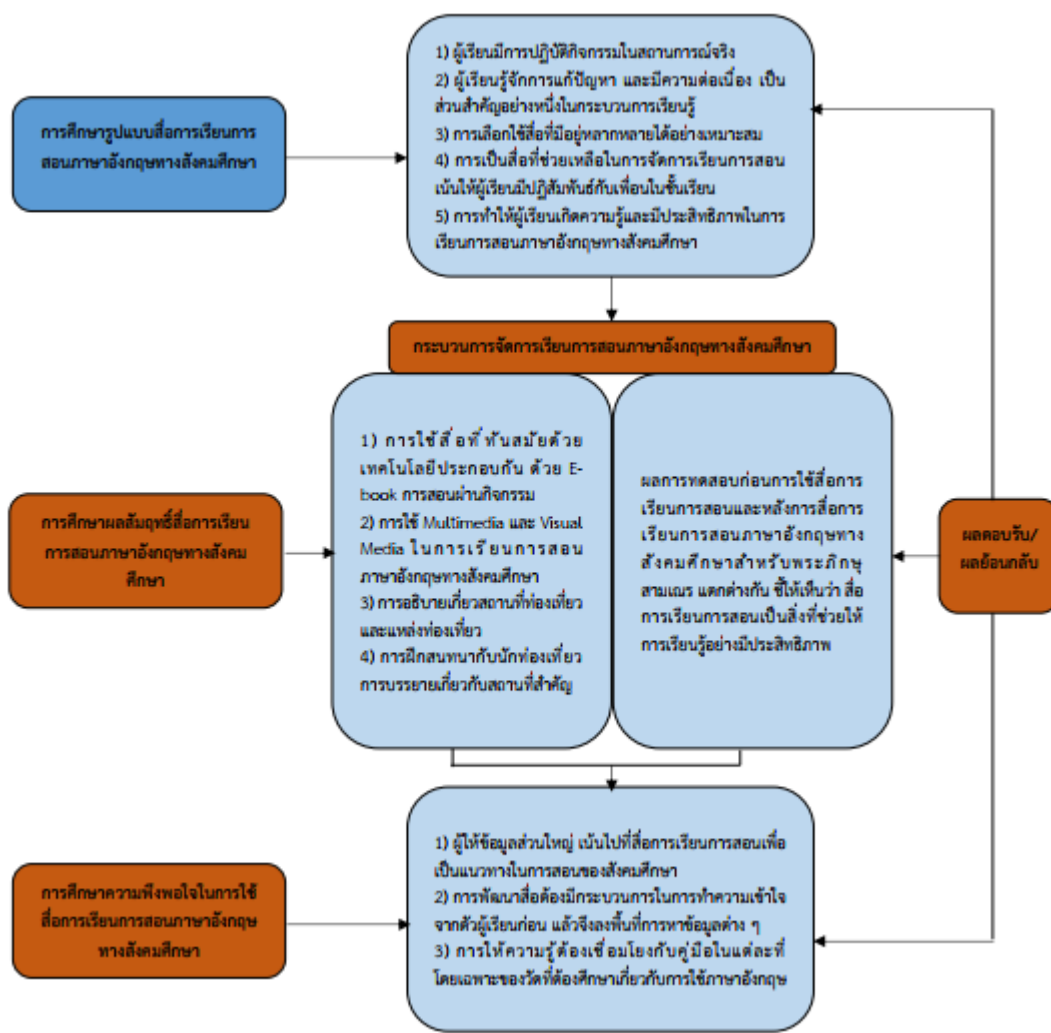
5. อภิปรายผล

5.1 การศึกษารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรทางสังคมศึกษา พบว่า การศึกษารูปแบบเน้นตามแนวทางการพัฒนาทักษะ ที่มีผู้เรียนการปฏิบัติกิจกรรมในสถานการณ์จริง เน้นสื่อสารสอนขององค์ประกอบเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา และมีความต่อเนื่อง สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อที่มีอยู่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม จุดเด่นที่เห็นได้ชัดในการเป็นสื่อที่ช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้และมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษามากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวัฒน์ อรุณสุขสว่าง (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า 1) ผู้เรียน ควรเร่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ 2) ควรจัด อบรมให้ความรู้แก่ผู้สอน 3) โรงเรียนควรมีการบูรณาการโดยใช้ภาษาอังกฤษเข้าไปสอนในรายวิชาอื่น ๆ พร้อมกันไปด้วย 4) ผู้ปกครองควรให้การดูแลโดยการให้เวลาและสนับสนุนด้านภาษาอังกฤษแก่ บุตรหลานมากขึ้น

5.2 การศึกษาผลสัมฤทธิ์สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร พบว่า พระภิกษุสามเณรในโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษามีผลการทดสอบหลังเข้าร่วมกิจกรรมการ

ถวายเป็นอภิมงคล ในครั้งที่ 1 ประเมินหลังการฝึกอบรม และครั้งที่ 2 ประเมินห่างจากครั้งแรก 1 สัปดาห์ โดยผลลัพธ์ สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมถวายเป็นอภิมงคล ซึ่งเห็นได้ว่า พระภิกษุสามเณรในโรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีผลการทดสอบก่อนการใช้สื่อการเรียนการสอนและหลังการใช้สื่อการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **คณิศร์ งามเกียรติขจร (2560)** ได้วิจัยพัฒนาบทเรียนโปนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้หนังสือภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 26 คน จากโรงเรียนวัดธรรมเจดีย์ศรีพิพัฒน์ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร วัดผลบทเรียนโปนิกส์ด้วยแบบทดสอบโปนิกส์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แต่ละหน่วยการสอนในบทเรียนโปนิกส์ประกอบไปด้วย บทเรียนย่อย 2 บทเรียน ใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนแต่ละหน่วยการสอน 6 ชั่วโมง ใช้เวลาทั้งหมดในการเก็บข้อมูล 30 ชั่วโมง บทเรียนย่อยบทแรกของหน่วยการสอนแต่ละหน่วยการสอนของบทเรียนโปนิกส์ นำเสนอเกี่ยวกับความรู้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรและเสียงของตัวอักษร และบทเรียนย่อยบทที่สองของหน่วยการสอนแต่ละหน่วยการสอนของบทเรียนโปนิกส์ นำเสนอเทคนิคการผสมเสียงของตัวอักษรที่นำเสนอในบทเรียนย่อยบทแรกให้เกิดเป็นคำศัพท์พยางค์เดียว และเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์เหล่านั้นแบบทดสอบโปนิกส์ประกอบไปด้วยแบบทดสอบย่อย 3 ส่วน จากผลการวิเคราะห์คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบโปนิกส์พบว่าผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถทำแบบทดสอบได้ถือว่าผู้เรียนได้มาซึ่งทักษะการรู้หนังสือภาษาอังกฤษหลังจากการเรียนรู้ผ่านบทเรียนโปนิกส์ทั้ง 5 หน่วยการสอน

5.2.3 การศึกษาความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร พบว่า 1) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เน้นไปที่สื่อการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการสอนของสังคมศึกษา 2) การพัฒนาสื่อต้องมีกระบวนการในการทำความเข้าใจจากตัวผู้เรียนก่อน แล้วจึงลงพื้นที่การหาข้อมูลต่าง ๆ และ 3) การให้ความรู้ต้องเชื่อมโยงกับคู่มือในแต่ละที่โดยเฉพาะของวัดที่ต้องศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นงสมร พงษ์พานิช (2554)** ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาของการพูดภาษาอังกฤษในการ สื่อสารด้วยวาจาของนิสิตคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ตุลาคม 2550 ถึง กันยายน 2551 การวิจัยครั้งนี้มุ่งสำรวจปัญหาการพูดภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการใน รูปแบบการพูดนำเสนอและการพูดแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการพูดภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการในที่ชุมชนของนิสิตคือ 1) การขาดความมั่นใจในตนเอง สืบเนื่องมาจากมีความรู้พื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษไม่เพียงพอสำหรับการสื่อสาร มีจำนวนคำศัพท์น้อย ขาดทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสารในสภาพจริง 2) การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และการให้เหตุผลสนับสนุนความคิด นอกจากนี้การวิจัยพบว่า การเรียนที่มีการลงมือปฏิบัติจริง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอภายใต้การให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องเป็นรายบุคคลช่วยให้มีความมั่นใจและพัฒนาความสามารถทางการพูดโดยแสดงองค์ความรู้ตามภาพ

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

บุคคลที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา คณาจารย์เอกการสอนภาษาอังกฤษ และนักวิชาการทางด้านการสอนภาษาอังกฤษ และได้แนวทางองค์ความรู้ และแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร ในการทำกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมให้ครูผู้สอนเป็นผู้ผลิตสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อจะได้ผลิตสื่อได้ตรงตามความต้องการและตรงตามเนื้อหาของหลักสูตร ส่วนหน่วยงานที่สนใจ อันประกอบด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่จัดอบรมกิจกรรม สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ขึ้นไปศึกษาต่อยอดเพื่อเป็นพื้นฐานพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร และผู้เรียนทั่วไป สามารถนำชุดความรู้ รูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษา โดยการนำไปเผยแพร่ในรูปแบบ ผ่าน

สื่อ ผ่านคลิปเสียง เว็บไซต์ คู่มือในรูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษา การพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร ดังนั้นจึงควรนำแนว การพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษา ในรูปแบบอื่น ๆ และวิธีการอื่น ๆ ที่หลากหลาย ดังนั้นควรทำวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทางสังคมศึกษาแนวทางอื่น เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ห้องเรียนภาษาอังกฤษเสมือนจริงต่อไปเพื่อให้มีการขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างให้กว้างและครอบคลุมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- คณิรัตน์ งามเกียรติขจร (2560). “บทเรียนโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้หนังสือภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงเดือน แสงชัย (2533). *การสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- แทนพันธ์ เสนะพันธุ์บัวใหม่ (2555). “พฤติกรรมที่เหมาะสมของพระสงฆ์และรูปแบบในการใช้ประโยชน์ อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจการพระพุทธศาสนา”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวัฒน์ อรุณสุขสว่าง (2557). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถ ในการใช้ภาษาอังกฤษตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นงสมร พงษ์พานิช (2554). “การศึกษาปัญหาของการพูดภาษาอังกฤษในการ สื่อสารด้วยวาจาของนิสิตคณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ตุลาคม 2550 ถึงกันยายน 2551”. รายงานวิจัย. คณะมนุษยศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แพง ชินพงศ์ (2564). *มจร.เปิดหลักสูตร “มหาพาเรียนอังกฤษ”*. สืบค้นข้อมูลจาก <https://mgronline.com/qol/detail/9600000005000> [22 กันยายน 2564]
- เลิศ เกสรคำ (2541). *ไวยากรณ์และเทคนิคภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทซีเอ็ดดูเคชั่นจำกัด.
- วีรยุทธ พงษ์ศิริ (2560). “รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนากับชาวต่างชาติของพระสงฆ์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 8(2): 34-43.
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540). *การบริหารวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการบริการการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อำภา บุญช่วย (2540). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.